

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 43 ฉบับที่ 38 : 28 กันยายน 2555

Volume 43 Number 38 : September 28, 2012

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์การบาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้หรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2551 - 2554
Situation of Fireworks-Related Injuries in KhonKaen Province, Thailand, 2008 - 2011

✉ epid_iskk@yahoo.com

พัชรราตี พิรุณสุนทร และ วิไล ทานาลาด

บทนำและสถานการณ์

การบาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้หรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความพิการในเด็กชาย โดยเฉพาะบริเวณข้อมือและมือ ศีรษะ และผิวหนังเนื่องจากถูกความร้อนหรือถูกสารกัดกร่อน ซึ่งการบาดเจ็บเกิดขึ้นมาอย่างชัดเจนในช่วงเดือนที่มีการฉลองเทศกาลออกพรรษา และลอยกระทง ในการนี้งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จึงได้เก็บรวบรวมข้อมูล “การบาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้หรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น” ตามสาเหตุที่เกิดและจัดกลุ่มตาม ICD-10 Chapter 20: External cause of morbidity and mortality, code W39 ที่เกิดเหตุมาไม่เกิน 7 วัน และเข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ และได้บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรม Injury Surveillance for Window (ISW) ของสำนักโรคระบาดวิทยา ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลดังกล่าวได้ ดังนี้

จำนวนการบาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2551 - 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (105, 115, 155, และ 189 รายตามลำดับ) พบมากอย่างชัดเจนในเดือนกันยายนและตุลาคม (ร้อยละ 77) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ (ร้อยละ 37) เวลาเย็นถึงพลบค่ำ (ช่วงเวลา 16.00 - 19.59 น. ร้อยละ 36)

มีรายงานการบาดเจ็บในทุกอำเภอ โดยอำเภอที่พบสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เมือง ชุมแพ และ บ้านไผ่ (ร้อยละ 21, 14, และ 9 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่เกิดที่บ้านหรือบริเวณบ้าน ร้อยละ 68 รองลงมาที่โรงเรียนหรือวัด ร้อยละ 10 และถนนหรือทางหลวง ร้อยละ 7

อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1 : 7.4 อายุเฉลี่ย 17 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15 ปี) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษา (ร้อยละ 63) อยู่ในกลุ่มอายุ 10 - 14 ปี ร้อยละ 34, 5 - 9 ปี ร้อยละ 24 และ 15 - 19 ปี ร้อยละ 9

อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อมือและมือ ร้อยละ 34 ศีรษะร้อยละ 22 และผิวหนังเนื่องจากถูกความร้อนหรือถูกสารกัดกร่อน ร้อยละ 16 โดยประมาณร้อยละ 32 ของผู้บาดเจ็บทั้งหมดมีอาการรุนแรงต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาล (Admitted)

สอดคล้องกับการศึกษาการบาดเจ็บจากกรณีสะเก็ดและเพลิงไหม้เพลิง เทศกาลออกพรรษา พื้นที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2554 ในจำนวนผู้บาดเจ็บ 10 ราย เป็นเพศชาย 9 ราย ช่วงอายุ 10 - 14 ปี, 5 - 9 ปี, และ 15 - 19 ปี (ร้อยละ 60, 30 และ 10 ตามลำดับ) อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ ได้แก่

◆ สถานการณ์การบาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้หรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2551 - 2554	593
◆ สถานการณ์โรคคอหอยอักเสบ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 (ข้อมูล ณ วันที่ 18 กันยายน 2555)	598
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 38 ระหว่างวันที่ 16 - 22 กันยายน 2555	601
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 38 ระหว่างวันที่ 16 - 22 กันยายน 2555	603

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประจักษ์ ภูนาศ
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาศ ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงพิมพ์ภา เตชะกมลสุข

กองบรรณาธิการ

บริมาศ ตักดีศิริสัมพันธ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรภิตต์ สิริลักษณ์ รังมิวงค์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สยมภูจันท์ ศศิธรณ์ มาเอเดียน พัชร ศรีหมอก
น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง พริยา คล้ายพ้อ

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาศ ตักดีศิริสัมพันธ์ พริยา คล้ายพ้อ

ผู้เขียนบทความ

พัชราวดี พิรุณสุนทร¹ และ วิลัย ทานาลาด²

¹สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

²โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน

Author

Pacharawadee Pirunsuntorn¹, Wilai Tanalad²

¹KhonKaen Provincial Health Office

²Somdejphyuparach Kranuan Hospital

ส่งบทความ ข้อคิดเห็น หรือพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล
มาที่บรรณาธิการ

ณ กลุ่มงานเผยแพร่ ศูนย์ข้อมูลระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุข
E-mail: wesr@health2.moph.go.th หรือ wesr@windowslive.com

ข้อมือและมือ ร้อยละ 64 ศีรษะร้อยละ 18 และผิวหนังเนื่องจากถูก
ความร้อนหรือถูกสารกัดกร่อน ร้อยละ 18 มีอาการรุนแรงต้องรับไว้
รักษาในโรงพยาบาล 4 ราย (ร้อยละ 40)

การบาดเจ็บที่ได้รับนี้มีสาเหตุปัจจัยสำคัญ คือ การดัด-
แปลงวิธีการเล่น โดยผู้เล่นจะแกะดินระเบิดออกจากประทัดลูกบอล
เพื่อถ่ายเทดินระเบิดออกใส่ขวด หรือกระป๋อง หรือท่อเหล็ก ด้วย
การเคาะประทัดลูกบอลใส่ปากภาชนะนั้น ๆ ทำให้เกิดประกายไฟ
และระเบิดขึ้น สาเหตุรองลงมา ได้แก่ จุดประทัดแล้วโยนไม่ทัน
และโดนเปลวเพลิงขณะจุดประทัด

ส่วนการศึกษาการบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ด
ดอกไม้ไฟในช่วงเทศกาลเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2551 จังหวัด
ขอนแก่น จำนวน 24 ราย จากโรงพยาบาล 6 แห่ง พบว่า ส่วนใหญ่
ละเล่นเนื่องในโอกาสฉลองเทศกาลออกพรรษา ร้อยละ 62 และ
ลอยกระทง ร้อยละ 17 ดอกไม้ไฟที่เป็นสาเหตุของการบาดเจ็บมากที่สุด
คือ ประทัดลูกบอล พลุหรือตะไล และลูกโป่งสวรรค์ (ร้อยละ
33, 8, และ 8 ตามลำดับ) ซึ่งซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน และใน
สถานที่จัดงานเทศกาล (ร้อยละ 66 และ 29 ตามลำดับ) พบ
พฤติกรรมเสี่ยงของผู้บาดเจ็บครั้งนี้ เคยเล่นมาก่อน ร้อยละ 71, ไม่รู้
วิธีเล่น ร้อยละ 63, เล่นเอง ร้อยละ 71, มีส่วนร่วมในการเล่น ร้อย
ละ 21, ไม่รู้ว่าอันตราย ร้อยละ 71, ผู้ปกครองไม่เคยเตือน ร้อยละ
67 และปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการบาดเจ็บที่น่าสนใจ ได้แก่ การจุด
รูปเทียนเพื่อลอยกระทงใกล้กับลูกโป่งสวรรค์ เล่นดอกไม้ไฟใกล้
ขวดแก้วแล้วสะเก็ดไฟกระเด็นไปโดนขวดแก้วแตก จุดดอกไม้ไฟ
ติดเข้าหรือไม่ติดจึงเข้าไปสัมผัสเป็นเวลาเดียวกับดอกไม้ไฟติดหรือ
ระเบิด และตกใจโยนใส่เพื่อน

สรุปและข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญในการเผยแพร่
และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของประทัดและดอกไม้
เพลิงทุกรูปแบบ เน้นเรื่องความปลอดภัยในการเล่นประทัดหรือ
ดอกไม้ไฟ และอันตรายจากการดัดแปลงวิธีการเล่น โดยเฉพาะใน
กลุ่มเด็กนักเรียนชาย อายุ 10 - 14 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
ขอนแก่น ช่วงเวลาเย็นถึงพลบค่ำ (ช่วงเวลา 16.00 - 19.59 น.)
และให้มีการแจ้งเตือนประชาชนทั่วไปทราบถึงอันตรายจากการเล่น
ประทัดและดอกไม้เพลิงขณะไปเที่ยวงานเทศกาล การระมัดระวัง
ตัวเองให้ปลอดภัยขณะไปเที่ยวงานเทศกาล ซึ่งการให้ความรู้นี้ควร
ดำเนินการตั้งแต่งก่อนถึงเทศกาลออกพรรษาเป็นประจำทุกปี
โดยหวังผลให้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทาง
สังคมของชุมชน เกี่ยวกับการเฉลิมฉลองประเพณีท้องถิ่น ที่อาจ

ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมาย ให้สามารถใช้ได้อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ควบคุมการจำหน่ายดอกไม้ไฟในร้านค้าของหมู่บ้านทั้งปริมาณและคุณภาพ การกำกับ ดูแล การจัดมหรสพในงานเทศกาลให้ปลอดภัย ควบคุมการปล่อยประทัดและดอกไม้เพลิง ในเทศกาลสำคัญ ได้แก่ ออกพรรษา ลอยกระทง และปีใหม่ ก็ควรตระหนักและให้ความสำคัญดำเนินการเช่นเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ แพทย์หญิงพิมพ์ภา เตชะกมลสุข นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักกระบาดวิทยา และ นายชุมพล รวมทั้งหัวหน้างานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

1. พัชราวดี พิรุณสุนทร. การศึกษาการบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟในช่วงเทศกาลเดือน กันยายน-พฤศจิกายน 2551 จังหวัดขอนแก่น. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อ; 27 - 28 ตุลาคม 2553; ณ โรงแรมราชาวดี รีสอร์ท แอนด์ โฮเทล จังหวัดขอนแก่น; 2553.

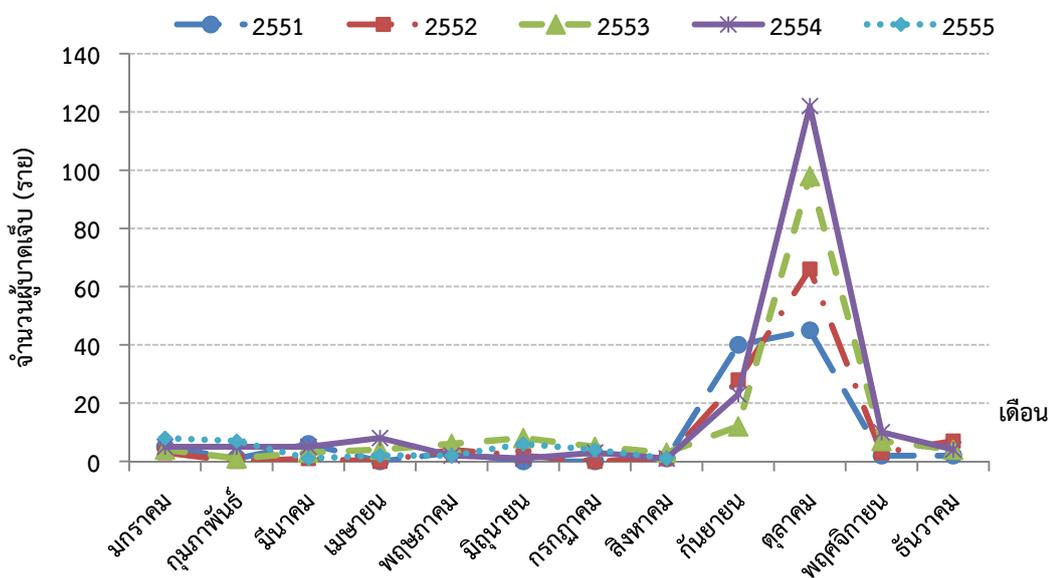
2. วิไล ทานาลาด และคณะ. การเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากกรณีสะเก็ดและเปลวดอกไม้เพลิง เทศกาลออกพรรษา พื้นที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ปี 2554. เอกสารประกอบการสัมมนาเครือข่ายระบาดวิทยาในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 11; 27 - 29 สิงหาคม 2555; ณ โรงแรมเซ็นทาราคอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ จังหวัดขอนแก่น; 2555.

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

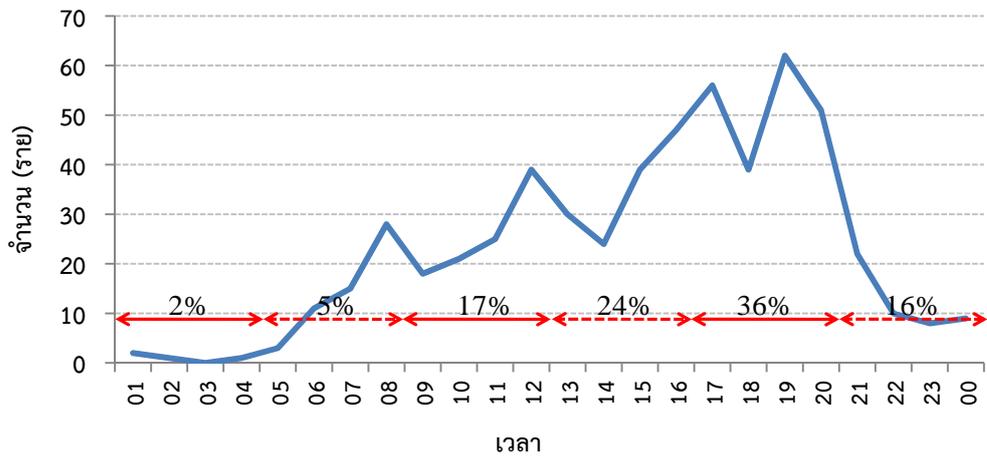
พัชราวดี พิรุณสุนทร และ วิไล ทานาลาด. สถานการณ์การบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2551 - 2554. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2555; 43: 593 - 6.

Suggested Citation for this Article

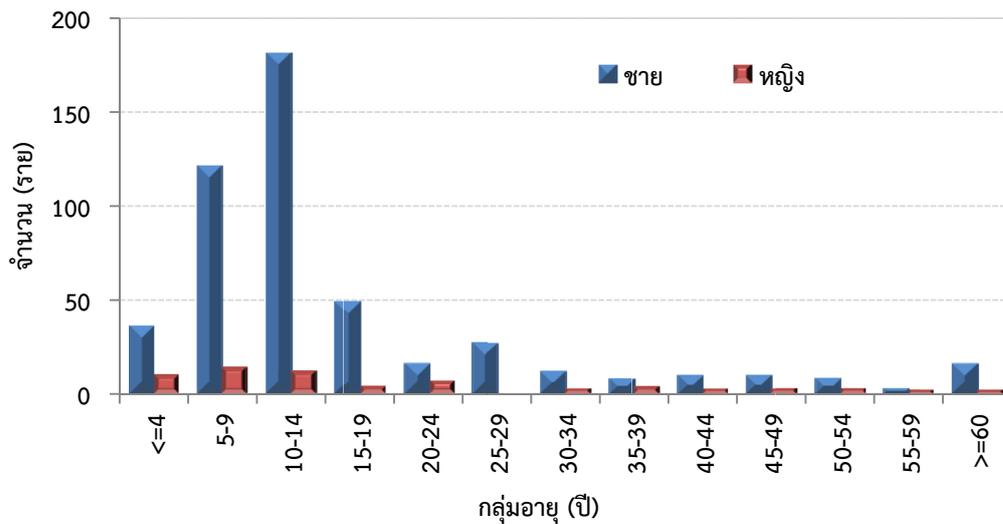
Pirunsuntorn P, Tanalad W. Situation of Fireworks-Related Injuries in KhonKaen Province, Thailand, 2008-2011. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2012; 43: 593 - 6.

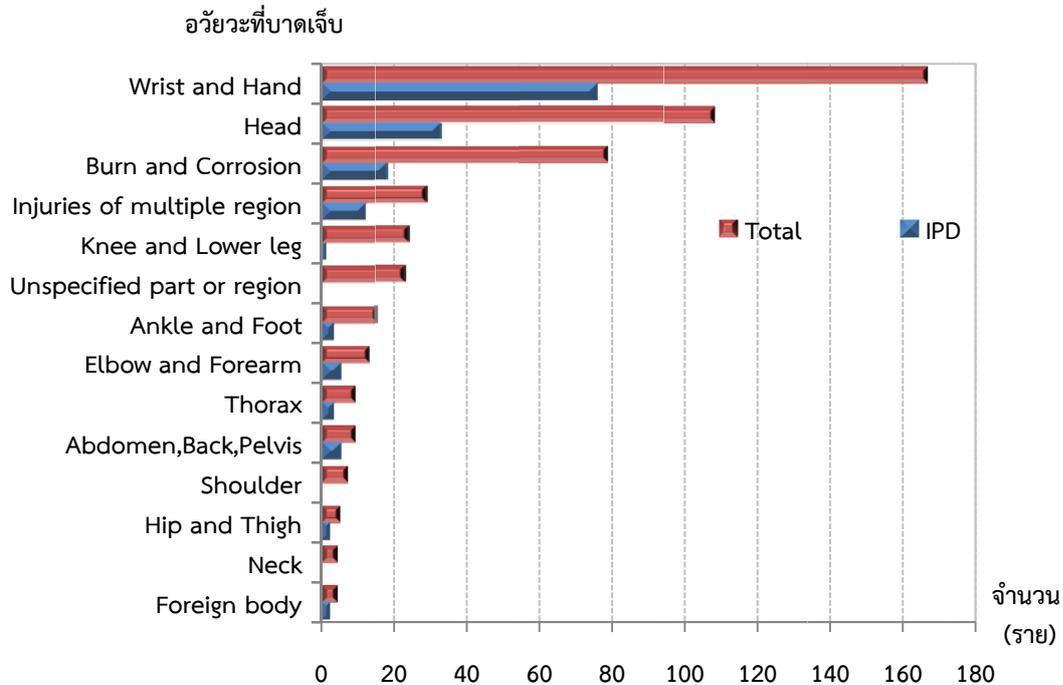
รูปที่ 1 จำนวนผู้บาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2551 - 2555

รูปที่ 2 การบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเวลาเกิดเหตุ ปี พ.ศ. 2551 - 2554

รูปที่ 3 การบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น จำแนกเพศและกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2551 - 2554

รูปที่ 4 การบาดเจ็บจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอวัยวะที่บาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2551 - 2554